

6

*Nasilje
protiv žena*

U ovom dru{tvu nasilje protiv žena je {okantno u-estalo.

U Beogradu prema podacima SOS telefona za žene i decu žrtve nasilja, godi{nje 200 000 žena su žrtve nasilja u porodici.

U 95 % slu-ajeva nasilje se doga|a na mestu koje bi za ženu trebalo da bude najsigurnije - njihovom domu.

U 80% slu-ajeva nasilnik je muž, biv{i muž, partner, biv{i partner; u 5% slu-ajeva nasilnik je otac; u 5% slu-ajeva sin.

Jedna polovina nasilnika stalno ili povremeno pije.

Jedna tre}ina nasilnika pretila ubistvom.

Svakih pola sata u Beogradu jedna žena je silovana.

Podaci su preuzeti iz istraživanja koje je napravljeno na tokom prve godine rada SOS telefona za žene i decu žrtve nasilja u Beogradu.

Svakoga dana susre}emo se sa stvarnim nasiljem i fikcijama nasilja protiv žena na vestima, TV emisijama i filmovima, u reklamama, u našim domovima i na radnim mestima. Nasilje je postalo -injenica naših života.

Oduvek sam se plašila silovanja i nikada nisam uspela da se potpuno oslobodim tog straha. Od najranije mladosti ja sam, kao i ve}ina žena, razmišljala o silovanju kao o integralnom delu moje prirodne okoline - kao o ne-emu -ega

se treba pla{iti i moliti se da se ne des. Kao da je re- o po`a- ru ili prirodnoj nepogodi. Nikada nisam postavljala pitanje za{to mu{karci siluju; jednostavno sam mislila da je to jed- na od mnogih misterija ljudske prirode.

Najop{tije gledaju}i, nasilje protiv `ena je svaki nasrtaj na `eninu li-nost, psihi-ki ili fizi-ki integritet ili slobodu kreta- nja, i uklju-uje sve na-ine na koje na{e dru{tvo daje primed- be i vr{i pritisak na `ene. Tokom protekle dekade, aktivistk- inje su dale bli`u, jasniju, definiciju s ciljem da se bolje orga- nizuju u suprotstavljanju razli-itim formama mu{kog nasilja uperenog protiv `ena. One su identifikovale najmanje tride- set specifi-nih formi nasilja protiv `ena, rangiraju}i ih od zlo- upotrebe sterilizacije do zloupotrebe prepisivanja lekova, pornografije, nasilja nad `enama u zatvoru, od samomr`nje do ekonomske i klasne opresije.

Svaka forma nasilja pretstavlja pretnju fizi-kim i psihi-kim nasrtajem i limitira na{e sposobnosti da na-inimo izbor koji se ti-e na{ih `ivota. Seksualno nasilje je posebno podmuklo zato {to su seksualni akti obi-no i opravdano izvor zado- voljstva i komunikacije. ^esto je nejasno da li je seksualno nasilje u-injeno iz seksualne `elje ili iz nasilnih namera ili da li su te motivacije uop{te razdvojive, zato {to je i samo nasilje erotizovano u ovoj kulturi.

Pre trideset godina, ve}ina formi nasilja protiv `ena je bila skrivena pla{tom ti{ine ili pre}utnim prihvatanjem. Kako je sve vi{e i vi{e `ena po-elo da pri-a me |u sobom, u skorijem talasu `enskog pokreta, postalo je jasno da se nasilje us- mereno protiv nas pojavljuje masovno, da nijedna `ena nije imuna, i da su porodica, prijatelji i javne institucije okrutno neosetljivi u vezi sa tim. Tokom proteklih pedeset godina, `ene u razli-itim dru{tvima {irom planete su stvorile slu`be za podr{kku `enama koje su pro`ivele nasilje, edukovale su ljude o opsegu i prirodi nasilja i razvile razli-ite strategije ot- pora. Ovo poglavlje govori o radu na ovom problemu.

“okrivljavanje `rtve”

@ena koja je bila silovana, pretu-ena, seksualno maltreti- rana ili seksualno zloupotrebljena u detinjstvu prijavljuje naj-e{e slede}e emocije: krivica, strah, nemo}, sram, ose}a-

nje izdanosti, bes, poricanje. Osećanje krivice je često prva i najdublja reakcija. Bes često dolazi kasnije, (to nije izenačujuće zbog sadržaja naše polne socijalizacije, koji nas tako malo podržava u pravu da ne budemo zlostavljane.

Mi osećamo krivicu zbog nasilja koje nam je učinjeno zato (to nam društvo govori da smo ga mi provocirale ili ga nanele same sebi na neki način - ist slučaj "krivljenja žrtve". Većina nas je učula od svojih roditelja: "Dečaci će biti dečaci, zato devojice moraju voditi računa". Poruka je bila da mi možemo izbeći neželjenu mušku pažnju pod uslovom da smo dovoljno oprezne. Ako i to krene naopako, to je naša greška. Strategija "krivljenja žrtve" oslobađa muškarca koji počinio seksualno nasilje od odgovornosti za ono (to je učinio. Situacija koja čini da se mi osećamo krivima nas obeshrabruje da se borimo i uzvratimo udarac. ***@ene nisu krive za nasilje koje su muškarci učinili njihovom telu, mislimo i duhu. Ovo nasilje se dešava zbog ogromne muškemoći i njihove zloupotrebe te moći.*** Kao (to je jedna pretena žena napisala o nasilju njenog muža: "Ja mogu biti njegov izgovor, ali ja nikada nisam bila njegov razlog."

muškarci, žene i moć: (ta nasilje protiv žena stvarno čini ženama

Nasilje jednog muškarca nad jednom ženom može izgledati kao da proizlazi iz njegovih individualnih psiholoških problema, seksualne frustracije, nepodnošljivih životnih pritisaka ili nekih urođenih sklonosti ka agresiji. Mada je svaki od ovih "razloga" korišten da objasni i čak opravda muško nasilje, oni skrivaju istinu. Muškarci koriste nasilje nad ženama da istaknu i utvrde svoju moć i kontrolu nad nama. Kad muški nasilnik koristi batine da zatvori ženu u kuću i spreči je da se vidi sa prijateljima i porodicom ili je progoni van posla, on proširuje svoju dominaciju, neprijateljstvo i kontrolu. Kad (ef seksualno uznemirava ili ucenjuje svoju slabost, on potvrđuje svoju moć da ograniči njenu slobodu da radi i poboljša svoju socijalnu poziciju. Kada muškarci siluju žene, oni delaju učelji da kazne ili dominiraju, izučelje koja je često erotizovana.

Nije bitno da li pojedinac koji počinio akt nasilja to vidi ili

ne vidi kao izraz vlastite moći. ^injenica da se toliko mnogo individualnih mu{karaca ose}a ovla{enim da izrazi svoje frustracije ili bes -ine}i nasilje nad toliko mnogo `ena, ilustruje mo} mu{karaca kao grupe koju oni poseduju nad `enama kao grupom. Na ovaj izvitoperen na-in -ak i najnemo}nji mu{karci izvla-e profit od seksizma.

Hiljade dnevnih -inova nasilja {irom zemlje kreiraju klimu straha i nemo}i koja limitira `ensku slobodu akcije i kontroli{e na{e `ivote.

"Nau-ila sam da ne idem mra-nom stranom ulice, da ne pri-am sa strancima i da ne ulazim u nepoznata kola, da zaklju-avam vrata i budem -edna."

"@elela sam da se upi{em u obrazovni centar elektrotehni-ke struke umesto u gimnaziju zato {to sam `elela da radim u servisu za opravku elektronskih aparata. Me|utim tokom priprema za upis, upoznala sam dve devojke koje su u toj struci. One su mi ispri-ale kako su ih za-ikavali i seksualno uznemiravali u {koli, a i posle na poslu. Sada poha|am obrazovni centar za negu lepote. Bi}u kozmeti-arka. To je u redu, pretpostavljam."

Pretnja mu{kim nasilje spre-ava nas da iskora-imo iz tradicionalnih uloga i granica. Bukvalno "zadr`ava nas na na{em mestu".

rasa, nacija, klasa i nasilje protiv `ena

Nasilje na javnom mestu - silovanje i seksualno uznemiravanje posebno - slu`i kao sredstvo za dr`anje `ena u podre|enom polo`aju ili ka`njavanje `ena li{enih mo}i posredstvom nacionalizma, rasizma ili drugih formi diskriminacije. Beli mu{karci -esto koriste seksualno nasilje kao sredstvo potvr|ivanja rasne dominacije nad obojenim `enama. Isto tako mo`e biti te{ko `eni odre|ene nacionalnosti da ka`e da li je nasilje ili uznemiravanje potaknuto njenim polom ili njenom nacionalno{u ili i jednim i drugim. U silovanju, dupla izlo`enost je -ak i gora.

M.D. izbeglica iz okoline Vukovara, Srpkinja, udata za Hrvata. Pre`ivela niz silovanja u ratu. Ilegalno iza{la iz Jugoslavije decembra 1995.: "Kad mi je mu` pobegao po-ele

ŽENSKÉ NOËNE DEMONSTRACIJE

su muške provokacije. Mislio je da može da dođe koji god hoće. Lupali su nožu i provaljivali. ..."

Ljudi na pozicijama moći (dobro stojeći muškarci, pripadnici većinske nacionalne grupe) odbijaju da priznaju nasilje učinjeno ženama druge rase ili nacije ili ga tretiraju kao beznačajno. Uz to, žena se suočava sa povlačenjem ranjivosti koju ona ne govori te dominantan jezik ili govori sa akcentom ili nema državljanstvo, zbog čega je muškarcima lakše da je iskoriste, a njoj teže da dobije pomoć.

Druge forme diskriminacije stvaraju druge specifične ranjivosti. Ljudi retko shvataju akte nasilja ozbiljno ako je žena siromašna, stara, prostitutka, lezbejka, žena sa fizičkim ili intelektualnim ograničenjima ili institucionalizovana. Ovo je istina i za sve žene koje nemaju "muške zaštitnike" ili su im zaštitnici socijalno manje moćni od drugih muškaraca. Lezbejke koje otvoreno govore o vlastitoj seksualnoj orijentaciji su silovali muškarci ili grupe muškaraca besni na njihovu socijalnu nezavisnost. ("Sve što joj je potrebno je jedno dobro tucanje.") Starije žene imaju manje slobode da se bore protiv seksualnog uznemiravanja i ucenjivanja na poslu ili da ostave muža koji ih tuče, zato što diskriminacija po osnovu godina starosti znači da one ne mogu lako naći druge izvore podržavanja. Starije žene i žene sa nekim hendikepom su učestalo silovane.

odolevanje nasilju: prevencija nasuprot opreznosti

Najsigurniji savet koji se nudi ženama je baziran na mentalitetu "okrivljavanja žrtve": "Ne izlazi sama napolje noću." ... "Ne nosi seksi odeću." ... "Ne intimiziraj se sa strancima." ... "Kloni se rizičnih situacija." Kao da je ono što mi radimo odlučujuće. Argument glasi: žensko ponašanje, na čemu zavodljivost ili nemarnost, "priziva" nasilje ili ga omogućava, što znači da bi menjanjem svog ponašanja trebalo da ga predupredimo. Žene ponekad imaju tendenciju da prihvate ovaj pogled zato što on nudi lažan ali očajnički eljen osećaj sigurnosti. Mi mislimo da možemo, možda, izbeći nasilje time što ćemo ostajati u kući ili time što ćemo učiniti po volji besnom muškaku. Mi obrađujemo posebnu pažnju na svaki detalj

u vezi sa `enom koja je bila silovana i trudimo se da ne bude-
mo kao ona. Mere za{tite kao samoodbrana mogu pomo}i in-
dividualno `enama. Me|utim, ono {to radimo ne umanjuje
broj mu{kih nasilni-kih akata.

Kada preduzimamo korake da se za{titimo, `elimo da to
bude sa punom sve{}u da istinska odgovornost za prevenciju
i iskorenjivanje nasilja pripada mu{karcima. Mu{karci moraju
prestati sa nasiljem protiv `ena, s bilo kojim vidom nasilja.
Oni moraju osu|ivati nasilnike, a ne minimalizovati njihove
zlo-ine. I nadasve, za nasilje ne smeju okrivljavati `ene koje
su ga trpele. Ovo je najva`nija i najprikladnija forma preven-
cije.

pravni sistem

Po{to su `ene obelodanile razli-ite forme mu{kog nasilja
protiv `ena, reforme u pravu i proceduri su postale jedan od
va`nih ciljeva. Sada mo`e biti ne{to lak{e prijaviti i krivi-no
goniti silovanje, batinanje i slu-ajevе seksualnog zlostavljanja
dece; sud i policijsko osoblje su senzibilisani u odre|enim
podru-jima, tako da su `ene i deca re|e okrivljavani; podi`u
se osude za silovanje; hitna za{tita pretu-enih `ena je -e{}e
dostupna; neke `ene koje su seksualno uznemiravane i ucen-
jivane su dobile od{tetu. Promena zakona je obrazovala
javnost i u-inila mogu}im za `ene da ka`u: "bila sam napad-
nuta i `elim da napada- snosi odgovornost." Ipak, jo{ uvek je
okretanje pravnom sistemu tro{enje vremena, rizi-no, skupo
i traumati-no, i dostupno je samo posle seksualnog nasilja
koje je po-injeno. Mi nemamo ideju da li bolji zakoni
odvra}aju mu{karce od zlostavljanja `ena ili ne. Dalje, pravni
sistem ne radi isto za svakoga. Obojene `ene, siroma{ne
`ene, razvedene `ene i lezbejke, na primer, su uverene da su
manje po{tovane od belih, finansijski stabilnih, udatih, het-
eroseksualnih `ena na sudu. Beli, o`enjeni mu{karci pripad-

Kada su zakonodavci u Izraelu predlo`ili policijski -as za
`ene kao poku{aj da smanje pojave silovanja, Golda Meir
je rekla: "Ali mu{karci su ti koji napadaju `ene. Ako mora
postojati policijski -as, neka mu{karci ostaju kod ku}e."

kratak pregled mitova koji podržavaju nasilje protiv žena

Kako se mitovi apliciraju na svaku specifičnu formu nasilja

Vrsta mita	Silovanje	Prebijanje	Seksualno uznemiravanje i ucenjivanje	Zlostavljanje dece
Okrivljavanje žrtve	Žene izazivaju svojim odepom ili ponašanjem; žene dopuštaju muškarcima da idu predaleko; žene žele da budu silovane i/ili učuju u tome.	Žene to izazivaju svojim ponašanjem; žene biraju nasilne partnere; žene ostaju sa takvim partnerima, znači to im se sigurno sviđa.	Žene to izazivaju svojim oblačenjem ili ponašanjem; žene to koriste da bi napredovale ili zbog dobrih ocena.	Male devojice su zavedljive. Majke doprinose incestuoznim odnosima zbog vlastitog neuspeha da zadovolje seksualnog partnera.
To nije uobičajen problem ili nije stvarni problem	To nije samo perverznci koji iskažu izobnova.	Žene su takođe nasilne.	To je samo uzajamna privlačnost.	To ne povređuje devojice.
Muški nasilnik nije odgovoran za svoje akcije.	Silovatelji su psihopate; silovatelji su izazvani.	Oni koji tuku žene su otuđeni na poslu ili nezaposleni ili su odrasli u porodicama u kojima je postojalo nasilje, ili su alkoholiari.	Većina onih koji seksualno uznemiravaju ili ucenjuju nemaju nameru da povrede; oni samo daju komplimente ženi.	Muški rođaci nemaju izbora zato što njihovim seksualnim potrebama njihove žene nisu udovoljile, ili oni su psihopate.
Rasistički i nacionalistički stereotipi	Crni muškarci siluju bele žene. Romkinje su raspusne po pitanju svoje seksualnosti. Mađarice su temperamentne ljubavnice.	Romske porodice opraštaju nasilje.	Romkinje su raspusne. Mađarice su temperamentne ljubavnice.	Romske porodice opraštaju seksualne aktivnosti između odraslih i dece.

nici srednje klase (ugledni) su retko krivično gonjeni. Zbog ograničenosti pravnog sistema, svaka žena mora doneti vlastitu odluku da prijavi ili krivično goni svoj slučaj.

silovanje

Silovanje je svaka vrsta seksualne aktivnosti počinjena protiv volje žene, bilo da silovatelj koristi silu ili pretnje silom. Muškarci koriste različite vrste prisile protiv žena, od

iznu|ivanja poljupca za laku no}, preko ucenjivanja ekonomskim izdr`avanjem, do kori{}enja oru`ja. Silovanje je uvek traumati-no. Kada smo silovane, pre`ivljavanje je na{ primarni instinkt i mi nastojimo da za{titimo sebe najbolje {to mo`emo. Neke `ene izaberu da uzvrate na napad, druge ose}aju da to nije opcija. Ako ste bili silovani i sada -itate ovo poglavlje, uradili ste "pravu" stvar zato {to ste `ivi.

Evo nekoliko -injenica koje opovrgavaju uobi-ajene mitove o silovanju. Ve}a je verovatno}a da silovanje po-ini neko koga poznajemo nego stranac (silovanje od strane poznanika ili u braku). Dve tre}ine prijavljenih silovanja je unapred planirano i vi{e od polovine se de{ava u zatvorenom prostoru, obi-no u `eninom vlastitom domu. Devet od deset silovanja de{ava se me|u -lanovima iste rasne ili nacionalne grupe. Ve}ina silovatelja vode svakodnevni `ivot, idu u {kolu, na posao, imaju porodicu i prijatelje.

EMOCIONALNE REAKCIJE NA SILOVANJE

Silovanje povre|uje u svakom pogledu. Ne postoje dva potpuno ista silovanja ni dve `ene koje }e odgovoriti istim reakcijama na isti sled doga|aja. Razlike u kulturi, starosnom dobu, li-nim karakteristikama i reakcijama koje dobijamo od drugih }e uticati na to kako }emo mi reagovati.

Inicijalni odgovori

Prve reakcije se mogu rangirati od omamljenosti i neverice, koje uzrokuju kod `ene prividnu mirno}u i racionalnost, do ekstremne anksioznosti, straha i dezorijentacije.

Kada je oti{ao utonula sam u dubok san. Ose}ala sam se pospano, govorila sam sebi da }u kada se probudim ujutru imati problema da se setim {ta se sino} desilo.

Samo sam sedela na podu i plakala. Kada se moj mu` vratio ku}i, upitao me je {ta nije u redu. Bila sam toliko uznemirena da nisam mogla da odgovorim.

Pozvala sam prijateljicu i veoma mirnim glasom je upitala da li mo`e da do|e do mene. Bila sam dobro dok ona nije stigla, onda sam se slomila i zaplakala.

Vi zaslu`ujete podr{k}u bez obzira na to kako odreagujete na silovanje. Ono {to je va`no je da -inite onako kako ose}ate

da treba da -inite i onda jednom kad ste spremni, idite u bolnicu ili kod doktora po pomo}.

Na-in na koji vas ljudi tretiraju kada tra`ite medicinsku pomo} ili prijavite silovanje ima ogromnog udela u tome kako }ete se vi ose}ati. Medicinsko osoblje i policija su -esto neosetljivi i posmatraju vas kao da ste vi krivi.

Ispri-ala sam doktoru {ta se desilo. Izgledao je ljubazno i zabrinuto, ali posle pregleda sa tim je bilo gotovo. Pitao me je {ta sam radila napolju tako kasno no}u, sama.

Policajac sa kojim sam pri-ala nije izgledao kao da mi veruje, zato {to sam se pona{ala tako "emocionalno", rekao je. Njegova gruba pitanja u-inila su da se ose}am kao da sam ponovo silovana.

Kada sam pedagogu u centru za socijalni rad rekla da se biv{i mu`, od koga sam razvedena devet godina prema meni pona{a kao da smo u braku, prinu|ava me na seksualne odnose, samo je odmahnuo rukom i rekao: "Ciganska posla." (Romkinja, dugogodi{nja `rtva porodi-nog nasilja)

Dva glavna cilja feministi-kog organizovanja oko silovanja su bili da se dobiju programi instrukta`e u bolnicama i policijskim odeljenjima da bi se osposobilo i senzibilisalo osoblje da reaguje ose}ajnije, i da bi se osiguralo da posle silovanja `ena dobije pratnju `ene od poverenja koja je tu specijalno da pru`i podr{kku i obezbedi vam korektan tretman. Na`alost, kod nas je silovana `ena prinu|ena da se sama suo-ava sa de`urnim policajcima, inspektorima, istra`iteljima, sudijama. @ena od poverenja ili ekspertkinja SOS telefona za `ene i decu `rtve nasilja mo`e da bude pored `ene samo u -ekaonici. U preko 90% slu-ajeva silovana `ena sve izjave daje mu{karcima.

Imajte na umu da }e poku{ati da vam nabijaju krivicu zbog vlastite optere}enosti predrasudama, izme|u ostalog i onom da je silovanje ne{to za {ta je `ena sama kriva.

Druga faza

Jednom kad se na|ete u sigurnom okru`enju, dozvoli}ete sebi da potpuno osetite {ta vam se dogodilo. Mo`ete ose}ati fizi-ki bol od modrica i genitalnih povreda, mu-ninu ili bolove u stomaku. Tako|e je izvesno da }ete se ose}ati depresivno, besno, upla{eno, poni`eno i da }ete imati probleme sa snom.

Poruke koje primamo od voljenih mogu uticati na nas tokom tog vremena. Kultura ima jak uticaj. U kulturama sa jakim religioznim zabranama protiv vanbra-nog seksa, odbacuju nas ukoliko kr{imo te zabrane. Tako da mo`emo otkriti da nas na{i voljeni osu|uju kao ne-asne, ako smo silovane, zbog jakog naglaska na nevinosti; stoga mo`emo otkriti da je te{ko govoriti o silovanju. Te{ko je ne ose}ati u isto vreme bezvrednost i krivicu kada nam oni koji su nam bliski ka`u {ta smo.

Tokom tog vremena poku{ajte da na|ete prijatelje, porodicu ili savetnike koji vas mogu podr`ati i razgovarati sa vama o ose}anjima koja ste iskusili.

Tre}a faza

Tokom tre}e faze mo`ete pro}i kroz period "zati}ja pred buru". To mo`e trajati nedeljama, mesecima ili godinama. Mo`ete se ose}ati kao da je trauma pro{la. Na nesre}u, ovo je obi-no privremeni period prividno mirnog ponovnog samoorganizovanja. Jedna `ena je izjavila, *"Mislila sam da je gotovo; onda sam videla mu{karca koji je li-io na silovatelja. Ponovo, po-ela sam da razmi{ljam o tome, ali ovog puta sam bila opsednuta time."*

Tokom ovog mirnog perioda, mi zaboravljamo. Onda, ne{to se dogodi - vic o silovanju, test trudno}e ili izlazak na sud. Ponovo, mi ose}amo nedostatak kontrole nad na{im `ivotima, upravo onako kako smo to osetile kad smo bile silovane.

^etvrta faza

Kona-no mi }emo biti sposobne da diskutujemo o na{im dubljim ose}ajima sa drugima. Mnoge `ene koje su razgovarale sa nekim tokom inicijalne krize izabrale su da razgovaraju o silovanju tokom tog vremena. Mnoge `ene se pridru`uju grupama podr{ke da bi se susrele sa drugim `enama koje tako|e poku{avaju da razumeju ovo iskustvo. Da bi se oslobodile ose}anja krivice i ponovo stekle samopouzdanje, moramo voditi na{ bes spolja ka silovatelju i dru{tvu, koje ne samo da dozvoljava da se silovanje nastavi ve} i okrivljuje `enu za njegovo pojavljivanje. Posle silovanja mo`emo izgubiti veru u na{e okru`enje kao sigurno i predvidivo, ali tu veru mo`emo i povratiti.

PODR{KA PRETU}ENIM }ENAMA

MEDICINSKA RAZMATRANJA

Ako ste bili silovani, prva stvar koju želite verovatno poželjeti je da se istužite ili okupate i pokušate da zaboravite šta se dogodilo. Učinite šta god osećate najugodnijim, ali imajte na umu dve stvari. Prvo, veoma je važno i fizički i emocionalno da vam se ukaže lekarska pomoć (to pre je to moguće, čak i ako nemate vidljivih povreda. Drugo, ne kupajte se i ne tuširajte ako mislite da bi kasnije mogli da se odlučite za podnošenje krivične prijave, zato što želite sprati sve dokaze koji bi mogli biti krucijalni za vaš slučaj.

Ako je moguće, zovite prijateljicu, rođaku ili lokalni SOS telefon za žene protiv seksualnog nasilja, koji vam mogu pružiti utehu, podršku i delati u vašu korist kod lekara. Nastojte da pribavite uverenje o povredama i eventualnom prisustvu sperme od lekara koji rade u odeljenju za seksualne i krvne delikte ili u državnim zdravstvenim ustanovama.

U bolnici vi imate dve osnovne brige: brigu za svoje zdravlje i prikupljanje dokaza za eventualno krivično gonjenje (vi možete odbiti da budete pregledani za dokaze ako ste apsolutno sigurni da ne želite da podnete krivičnu prijavu). Fizičke povrede bilo kog dela tela mogu proistekti iz silovanja; zbog toga je potpun pregled neophodan. Takav pregled treba da uključuje i rezultate:

1. vaginalni (pelvični) pregled (ako ste silovani vaginalno) ili **rektalni pregled** ako ste silovani analno. U prikupljanju dokaza, doktor će tragati za prisustvom sperme (tako je moguće da budete silovani vaginalno bez prisustva sperme). On/a (doktor) će takođe proveljati vaše stidne dlake zbog mogućeg prisustva muških stidnih dlaka, pitaće vas da opišete vaše fizičko i emocionalno stanje i može uzeti vašu odeću, zato ponesite drugu presvlaku sa sobom.

Svi ovi medicinski dokazi će biti dostupni drugima, uključujući policiju, samo sa vašom pismenom dozvolom. Vi ili osoba koja je sa vama treba da proverite izveštaj (dosije) radi tačnosti i objektivnosti -im to bude bilo moguće posle pregleda, dok je doktor još uvek prisutan.

2. Pregled i tretman svih spoljnih povreda

3. Tretman radi prevencije seksualno prenosivih bolesti.

Doktor će vam dati dve injekcije antibiotika. Ako ne želite

to, budite sigurni da ste to rekli (neke `ene ne `ele da im se daju antibiotici pre nego {to neka seksualno prenosiva bolest bude dijagnostifikovana, me|utim, to se koristi kao mera prevencije).

4. Tretman prevencije trudno}e.

Ako sumnjate da biste mogli ostati u drugom stanju kao rezultat silovanja, doktor ili sestre vam mogu ponuditi DES ("jutro-posle" pilula). Ovaj lek ima ozbiljne efekte, zato pre nego {to odlu-ite da ga uzmete, pro-itajte o opasnostima i neefikasnosti. Trudno}a ili seksualno prenosive bolesti prois-tekle iz silovanja mogu biti detektovane tek {est nedelja posle silovanja. Mada se mo`ete ose}ati psihi-ki oporavljeni kratko posle silovanja, ipak na-inite ponovnu posetu lekaru koja }e uklju-iti testove i tretman seksualno prenosivih bolesti i test trudno}e ako postoje indicije za njega. Budite uvereni da vodite ra-una o sebi. Ako se ispostavi da ste trudni i razmi{lajte o abortusu, pogledajte poglavlje.

PRAVNA RAZMATRANJA

Nikada nije lako odlu-iti se za krivi-no gonjenje silovate-lja. U nekim dr`avama silovanje mo`ete prijaviti anonimno ili bez krivi-nog gonjenja (za policijske dosijee). Bilo da pri-javite ili ne, zapi{ite sve -ega se mo`ete setiti, da bi ukoliko se kasnije odlu-ite da prijavite silovanje ili pokrenete krivi-ni postupak, va{a izjava bila ta-na. Ako se premi{lajte da li da pokre}ete krivi-ni postupak evo nekoliko stvari koje treba da imate na umu:

Policija i pravni sistem -esto jo{ vi{e ote`avaju krivi-no gonjenje silovatelja, tako da ionako bolno iskustvo `ene postaje jo{ bolnije. U velikoj meri }e pomo}i da imate pri-jateljicu ili aktivistkinju SOS telefona za `ene `rtve seksu-alnog nasilja sa vama prilikom prolaska kroz proces.

[anse da silovatelj bude osu|en su niske: 20-40%.

Su|enje mo`e trajati od 6 meseci do 2 godine, stoga mo-rate biti pripremljeni da nastavite da mislite i mislite o silo-vanju u du`em vremenskom periodu, uklju-uju}i i davanje obja{njenja o doga|aju ponovo i ponovo dok ljudi prosu|u-ju da li govorite istinu.

Mora}ete da doka`ete da ste seksualno napadnuti protiv va{e volje i da je mu{karac koristio silu ili vam pretio silom.

Silovanje je inkriminisano krivičnim zakonom. Da biste saznali više o pravnoj proceduri pozovite SOS za žene protiv seksualnog nasilja ili službu javnog tužilaštva.

zlostavljanje žena

Zlostavljanje žena, često upućuje na batine, koje su najčešće i najmanje prijavljivane zločin. Zlostavljanje se dešava ženama svih starosnih kategorija, nacija, klasa i rasa. Njega čine muškarci za koje smo udate, naši sinovi i očevi, nećaci koji nas plaćaju pretnjama i muškari koji nas verbalno maltretiraju i degradiraju. 25% američkih porodica ima istoriju zlostavljanja žena.

PRIMERI

Prebijanje ima mnoge forme. Većina žena koje su prebijene su zlostavljane ponovo i ponovo od strane iste osobe. Kako vreme protiče, ta prebijanja često eskaliraju u učestalosti i ozbiljnosti.

Gađao me je otac. [utirao u abdomen, bacao na krevet i udarao dok sam ležala na podu - i sve to dok sam bila trudna. [ibao me je, utirao i bacao, podizao i bacao na pod ponovo. Udarao me je pesnicama i nogama u glavu, grudi, lice i abdomen beskonačno mnogo puta.

Dobijala sam amare zato što bih rekla nešto o politici, zato što sam imala drugačiji pogled na religiju, zato što sam se zaklinjala, što sam plakala, zato što sam želela da imamo odnose.

Pretio mi je kada nisam želela da uradim ono što mi je govorio.

Pretio mi je kada je imao loš dan - kada je imao dobar dan.

Druge žene su zlostavljane manje redovno, pa ipak zlostavljanje je imalo uticaja na samopoštovanje nas i naše dece.

Moj muž je savetnik predsednika Savezne skupštine. Tuka me je, vezivao za stolicu, ponekad ostavljao bez vode i hrane po dva dana. Ponekad me je posle batina terao da se naminkam, obu-em i idem sa njim na prijem. Naš sin je sve to gledao. Ja sam se iz toga izvukla, ali moj sin još uvek

ima gri`u savesti {to me nije za{titio, iako je bio dete.

Neke od nas su vre | ali godinama i tako smo po-ele da ve-
rujemo degradiraju}im la` ima koje smo slu{ale.

Istra`iva-i su poku{ali da razumeju za{to je nasilje unutar
porodice tako rasprostranjeno. Jasno je, mu{karci su dobli
dozvolu od pravnih institucija (sudova), policije i drugih
mu{karaca da tuku.

*^injenica da mu{karci {irom sveta, svih klasa, boja,
veroisповести i etni-kih grupa, tuku svoje `ene pokazuje da
ne{to vi`e nije u redu i da se taj problem ne mo`e objasniti
samo individualnim poreme}enostima tih mu{karaca.
Mora biti da ne{to nije u redu sa dru{tvima u kojima ti
mu{karci `ive i koja im dopu{taju da tuku `ene... Kako
mo`emo druga-ije objasniti da je biv{em premijeru Japana
Sato-u uru-ena Nobelova nagrada za mir iako je njegova
`ena javno izjavila da je on bije?*

Mnogi mu{karci nau-ili su nasilje kod ku}e; mnogi
mu{karci koji tuku videli su svoje o-eve kako zlostavljaju nji-
hove majke, mnoge zlostavljane `ene odrasle su u porodica-
ma u kojima mu{ka mo} nikada nije dovo | ena u pitanje, dok
je fizi-ko ka`njavanje "u ime ljubavi" bilo prihva}eno. Kada
nas na{e porodice u-e da prihvatimo mu{ku mo} u svim tim
formama, poruci je te{ko prkositi.

Ono {to -ini problem tako kompleksnim je da su mu{kar-
ci koji prebijaju ljudi sa kojima smo bile bliske i intimne,
mo`da o-evi na{e dece. Mi mo`emo jo{ uvek biti ograni-ene
ljubavlju i lojalno{u. Mi ostajemo kod ku}e ne samo zato {to
mu{karci ne `ele da nas puste da odemo ili nam tu mogu-
}nost ote`avaju, ve} tako |e zato {to se nadamo da }e ta epi-
zoda biti poslednja, da }e stvari krenuti na bolje, da }e se na{
mu{karac promeniti. Mi izmi{ljammo izgovore za njihovo
pona{anje.

*Pre nego {to sam oti{la imala sam obi-aj da ka`em: "Da,
on me je udario pesnicom i {utnuo, ali ja sam rekla ne{to
{to ga je iznerviralo." Ili: "On me udara samo onda kada se
prepirem sa njim." Sada uvi | am da svako ima pravo da se
razbesni, to je prirodno, ali on nije imao pravo da izrazi
svoj bes tako nasilno i da me povredi.*

Mi ne napu{tamo ku}u zato {to ne znamo {ta }emo sa de-

com. Kako ćemo živeti i izdržavati same sebe? Gde da odemo?

Mi retko dobijamo odgovarajuću zaštitu od crkve, sudova i policije, centara za socijalni rad, jer nas oni često ne shvataju ozbiljno.

Kada sam treći put pozvala lokalnu stanicu milicije rekli su mi: "Kod vas je to uobičajeno stanje stvari.", i nisu došli.

Mnoge pretu-ene često su imale slična iskustva. U centru za socijalni rad su ih loše vrednovali, patronizirali ili im je rečeno da su njihovi problemi beznačajni. U prisustvu ovakvog neoprostivog tretmana moramo se setiti da nijedna žena ne zasluži da bude verbalno vređana ili pretu-ena. Svaka žena zasluži da njena priča bude ozbiljno shvaćena.

[TAČNITI

Pokušajte da ostanete mirni tokom napada; sauvajte vašes za moment kad budete bili sigurni od fizičkog napada. Imajte na umu da ste vi, bez obzira na to šta vam on govori, jedna dragocena i vredna osoba.

- Odbranite se i zaštitite sebe, posebno glavu i stomak.
- Uzvratite napadom samo ako prosudite da ga to neće nagati da vas povredi još više.
- Zovite u pomoć. Vrištite ili, ako možete pobegnite, trčite do najbliže osobe ili kuće, recite da ste povređeni i da trebate pomoć.
- Zovite policiju, ili zamolite nekog drugog da to učini; policija ima obavezu da vas zaštiti.
- Zovite vaš lokalni SOS za žene žrtve seksualnog nasilja da biste saznali adresu skloništa za pretu-ene.
- Bežite odatle. Ako nije sigurno da ostanete kod kuće, zovite komšije, prijateljicu ili taksi. Nađite sklonište i povedite decu sa sobom, ili ako je sigurno učinite to sledećeg dana. Važna lična sigurnost i dobrobit vaše dece su primarni; problem starateljstva i imovine možete srediti po odlasku.

Postoje alternative ostajanju u situaciji u kojoj vas tuku. Sve više i više žena napušta muškarce koji ih tuku, i nalaze pomoć u stvaranju novih života uprkos ekonomskim teškoćama.

ma. Tokom protekle dekade, žene u različitim delovima sveta su se organizovale da pomognu ženama da napuste situacije u kojima su zlostavljane, da obezbede sklonište i pravni sistem koji će reagovati na odgovarajućim načinom. Žene su pronašle snagu da ispričaju svoje priče javno. Mi nismo bespomoćne, i mi nismo same.

Evo nekoliko stvari koje pretužene žene i njihova deca najčešće trebaju: neophodnu hranu, sklonište, odeću, ekonomsku pomoć i obučavanje za posao; savete i pravnu pomoć pri susretu sa pravnim, medicinskim, policijskim i socijalnim sistemom; prevoz do škole, brigu o deci od strane odraslih; sigurne planove; žansu da razmisle i dobiju savete u vezi sa odvajanjem, razvodom, izdržavanjem dece, starateljstvom nad decom, smeštaju, drugim odnosima, odabiru advokata; podršku drugih žena, posebno u grupi koja vodi sklonište, SOS telefon za žene i decu žrtve nasilja ili lokalni centar za pomoć ženama.

seksualno uznemiravanje i ucenjivanje

Seksualno uznemiravanje je bilo koja neželjena seksualna ponašanja koju je žena iskusila. To uključuje namigivanje, tipanje, pipkanje, ponovljene komentare vašeg izgleda, sugestije seksualne prirode i pritisak da izađete sa njim. To, takođe, može uzeti formu pokušaja ili stvarnog silovanja. Seksualno uznemiravanje se može dešavati u svakoj situaciji u kojoj muškarac ima moć nad ženom (socijalni radnik nad klijentkinjom, doktor nad pacijentkinjom, policajac nad ženom vozačem, nastavnik nad studentkinjom). Ovaj odeljak se usredsređuje na uznemiravanje na radnom mestu zato što je taj problem bio najčešće proučavan do sada.

Na radnom mestu, nasilnik može biti onaj koji započinjava, nadređeni, saradnik, klijent ili mušterija. Svaka neželjena seksualna ponašanja prouzrokuje anksioznost i osećanje stida, ali kad se to desi na radnom mestu, naš posao je ugrožen.

Skoro svi izveštaji otkrivaju da je većina žena iskusila seksualno uznemiravanje na poslu u nekom momentu svog

radnog veka. 88% od 9000 žena koje su odgovorile na anketu Redbook magazina 1976. godine je iskusilo neželjenu seksualnu paku na poslu. Izveštaj iz 1991. rađen na uzorku od 4450 žena u SAD i Kanadi od strane časopisa Ms. saznaje da je 43% žena iskusilo seksualno uznemiravanje na poslu ili u akademskom okruženju. Osim toga obe studije potvrđuju da niko nije imun na seksualno uznemiravanje - žene svih starosnih dobi, rasa, klasa, zaposlene na različitim poslovima su tome izložene.

Mica, 43 godine, konobarica:

Ona voli svoj posao zato što joj je blizu kuće i zato što joj omogućava redovne prihode kojima izdržava decu.

Gost koji dolazi svakoga dana u njen restoran, tokom pauze za ručak, po-ee je u prolazu da flertuje sa Micom, komentarišu njeno odevanje i fizički izgled. Mica je bila iznervirana ovim komentarima, ali je pokušala da to ne pokaže, zato što nije želela da izgubi bilo koju potencijalnu napojnicu. Često se dešavalo da je on zgrabi ili pipa kad bi prolazila pored njega.

Posle nekoliko nedelja ovakvog tretmana, Mica to više nije mogla da podnese. Osećala se toliko anksiozno na poslu da ju je bolelo stomak i ona je po-ela sve više da beži u bolest. Znala je da mora nešto smisliti u vezi s tim, inače je izgubiti posao. Bojala se da će, ako se bude žalila, biti okrivljena zato što se prijateljski ponašala i zato što dobro izgleda.

Jovana, 34 godine, slušbenica u jednom birou u banci:

Jovana poseduje odlične organizacione sposobnosti i ponosna je na svoju sposobnost da preuzme inicijativu i drži sve pod kontrolom kako bi poslovi tekli glatko.

Jovanin život zavisi dosta od nje u vođenju svog posla i zbog toga on veoma ceni njen rad. Po-ee je da poziva Jovanu na ručak ili na piće posle posla kao način da joj se zahvali. Jovana se nije osećala prijatno u vezi sa ovim pozivima, ali se nije osećala sposobnom da kaže ne. Druge slušbenice su po-ele da se žale zašto Jovana provodi svoju pauzu za ručak sa kolegom i po-ele da se ljute na nju.

Jedne večeri Jovana se spremala da ode kada je njen kolega

do{ao i upitao je da ide sa njim na pi}e. Jovana mu je kona-no rekla da se ne ose}a prijatno zbog dru`enja sa njim van kancelarije, i da joj to ne izgleda u redu. On je rekao Jovani da misli da je ona suvi{e impresionirana sobom i da je neprikladno za nju da mu ka`e {ta }e ona da uradi ili {ta ne}e.

Tanja, 18 godina, radnica na pokretnoj traci u fabrici obu}e:

To je njen prvi posao od kad je maturirala, i ona je veoma sre}na sa njim, jer je plata pristojna.

Ubrzo po{to je po-ela da radi, jedan od mu{karaca koji radi pored nje po-eo je da joj postavlja razli-ita pitanja o njenom privatnom `ivotu: {ta radi posle posla, ima li de-ka, gde `ivi i sl. Tanja nije `elela da pri-a sa njim o tim stvarima, ali je `elela da ima prijateljske i korektne odnose sa ljudima na poslu. Ubrzo njegova pitanja su postala jo{ li-nija. On je po-eo da joj govori o svojim seksualnim odnosima sa `enama. Kada mu je Tanja rekla da se ose}a neprijatno i zamolila ga da prestane, on se nasmejao i rekao da ako ona ne mo`e da podnese mali prijateljski razgovor, onda ona nije spremna za svet zaposlenih.

Seksualno uznemiravanje je jo{ jedan mo}an na-in na koji nas mu{karci podkopavaju i kontroli{u. Postoji jedna implicitna (a ponekad i eksplicitna) poruka da }e nas na{e odbijanje da se pokorimo nasilnikovim zahtevima voditi do represalija vezanih za posao. Ovo mo`e uklju-ivati eskalaciju uznemiravanja; uskra}ivanje informacija; sabotiranje projekata na kojima radimo; uskra}ivanje beneficija ili unapre|enja; i ponekad gubitak posla. Uznemiravanje mo`e odbiti `enu od odre|enih poslova ili od radnog mesta uop{te.

Dru`enje na poslu -esto uklju-uje flertovanje ili viceve o seksu. Mada to mo`e biti prijatno olak{anje u odnosu na radnu rutinu ili na-in komunikacije sa nekim za koga smo zainteresovane, ova vrsta zadirkivanja mo`e postati uvredljiva ili poni`avaju}a. Mi imamo malo mo}i da odredimo granice do kojih ho}emo da zadirkivanje ide. To seksualno uznemiravanje naj-e{e eskalira u neprijateljstvo, strah ili napetost u radnoj okolini.

Tabu protiv identifikovanja seksualnog uznemiravanja

postoji na mnogim radnim mestima tako da smo u prilici -esto da ga iskusimo. U prvo vreme, jedino imamo svest o vlastitoj potresenosti. Glavobolje, anksioznost, opiranje odlasku na posao izjutra -esto nam oduzimaju izvesno vreme dok shvatimo da ti simptomi mogu imati veze sa tim {to smo seksualno uznemiravane. Seksualno uznemiravanje nas mo`e naterati da se zapitamo o na{em pravu na rad, na{oj kompetentnosti, na{em izgledu ili privla-nosti, na{em pravu da izgledamo i obla-imo se onako kako `elimo ili da izlazimo sa onim koga izaberemo. Mi -esto ose}amo izolovanost i bespomo}nost. Ne govorimo javno zato {to se pla{imo. Bojimo se da primimo pomo} zbog mogu}e odmazde. Ali kad preuzmemo rizik i razgovaramo sa drugim `enama, mi -esto nalazimo da su one tako |e bile seksualno uznemiravane (ili su sada) i sli-no su na to reagovala, ba{ kao i mi.

{ta mo`ete u-initi ako vas seksualno uznemiravaju ili maltretiraju

Od najve}eg je zna-aja da se shvati da je svaka situacija razli-ita. Koju vrstu strategije }ete izabrati zavisi}e od mnogih faktora, uklju-uju}i i to koliko sebi mo`ete priu{titi da rizikujete da izgubite posao i da li ose}ate da mo`ete dobiti podr{kku od va{ih kolega. (Klasne i nacionalne razli-itosti ponekad izoluju radnike jedne od drugih.)

1 Zapamtite da vi niste ta koju treba kriviti. Seksualno uznemiravanje je nametnuta seksualna pa`nja. Bez obzira na to koliko je komplikovana situacija, onaj koji vas je uznemirio ili maltretirao je odgovoran za zlostavljanje.

2. Dokumentujte ono {to se desilo. Sa-uvajte dnevnik; sa-uvajte bilo kakve poruke ili slike nasilnika - nemojte ih baciti u trenucima besa. Zapi{ite posebne datume, vremena, mesta, vrste incidenata, va{e reakcije, njegove odgovore, svedoke.

3. Obezbedite sebi podr{kku pre nego {to preduzmete akciju: prekinite }utanje, razgovarajte sa drugima na va{em radnom mestu ili {koli i van nje, tra`ite pomo} u iznala`enju re{enja. Oni se mogu ose}ati odgovornijim tada za pru`anje podr{kke ako ne uspe va{ odgovor na nasilnikovu pretnju.

4. Istra`ite zvani-nu politiku va{eg radnog mesta ili {kole i nepravednu proceduru za slu-ajeva seksualnog uznemiravanja i maltretiranja. Upoznajte se sa dosijeima svih slu-ajeva pre nego {to stupite u akciju. Ako je mogu}e, pregledajte dosjee odre|enih slu`benika, {efova, sindikalnih upravnika ili zvani-nika ili drugih koje bi bilo neophodno da ume{ate da bi va{a `alba bila saslu{ana.

5. Mo`ete otkriti druge koji su bili seksualno uznemiravani i maltreti-

rani koji vam se mogu priklju-iti. Kolektivna akcija i zdru`ene `albe oja-a)e va{u poziciju. Neko ko nije bio seksualno uznemiren i ucenjivan tako |e se mo`e pridru`iti kolektivnoj akciji. Poku{ajte da iskoristite organizacije koje ve} postoje, kao {to su va{ sindikat ili organizacija za zapo{ljavanje, lokalni SOS za `ene `rtve seksualnog nasilja ili `enske organizacije ili neku advokatsku organizaciju koja se bavi va{om odre|enom rasnom ili etni-kom grupom koje bi mogle da vam pomognu da napravite strategiju i re{ite jedan kolektivni odgovor.

6. Dajte nasilniku na znanje onoliko jasno, direktno, eksplicitno koliko je to mogu)e da niste zainteresovani za njegovu pa`nju. Ako to u-inite napismeno sa-uvajte kopiju tog pisma.

7. Razmotrite va{e opcije. [ta `elite da postignete akcijama koje preduzimate? [ta su va{e primarne brige i ciljevi? Koji kursevi (pravci) akcija su vam dostupni? Koje su mogu)e povratne reakcije na njih, uklju-uju}i i rizik svakog pravca akcije?

8. U vezi sa preduzimanjem akcija na va{em radnom mestu ili {koli, treba da nastojite da one budu osmi{ljene u saradnji sa drugima onoliko koliko je to mogu)e; razmi{lajte o parnicama samo kao o poslednjem sredstvu. Imajte na umu da je seksualno uznemiravanje i ucenjivanje nezakonito zato {to biste vi mogli da iskoristite tu -injenicu da oja-ate vlastitu poziciju.

incest i seksualno zlostavljanje dece

Tradicionalno, incest je bio definisan kao seksualni kontakt koji se de{ava izme|u starijih mu{kih ro|aka i mlade `enske dece u porodicama svih klasa i rasa. Zato {to se to de{ava unutar porodi-nog konteksta, incestuozni odnos je onaj nad kojim dete ili mlada `ena nema kontrolu. ^lanovi porodice kojima se veruje koriste svoju mo} - kao i na{u ljubav i zavisnost- da iniciraju seksualni kontakt, i da osiguraju da se odnos nastavlja i ostane tajna.

Pogodba sa mojim bratom je bila da on mo`e spavati sa mnom kako bi ve`bao za svoje devojke. Pristala sam ne zato {to sam u`ivala, ve} zato {to sam se bojala da ostanem sama kad moji roditelji iza|u... Nikada nisam ni pomislila da govorim o tome. To se jednostavno moralo doga|ati.

Seksualno zlostavljanje dece naj-e{e -ine porodi-ni prijatelji koji imaju pristup deci unutar njihovog porodi-nog okru`enja. Tako|e zlostavlja-i su ljudi kojima roditelji normalno veruju - doktori, zubari, nastavnici i bebisiteri. Uprkos popularnim mitovima, "opasni stranac" predstavlja mnogo

6 na{a tela mi

manju pretnju dečacima i devojicama. Ipak, roditelji nas uče da otkujemo opasnost od stranaca, a ne od autoritativnih figura kojima verujemo, tako da je nasilje koje proističe iz ovog poverenja često zastrašujuće i zbunjujuće.

Incest i seksualno zlostavljanje dece ima različite forme i može uključivati seksualno sugestivni jezik; produženo ljubljenje, gledanje i peting; vaginalni i/ili analni snočaj i oralni seks. Zato što je seksualni kontakt često postignut bez sile, na vama ne mora biti znakova fizičkog zlostavljanja. Ako ste bili vrlo mladi kada se zlostavljanje desilo, možete imati ožiljke od vaginalnih ili analnih razderotina. Možete se sećati hronične upale grla ili bolova u stomaku ako je zlostavljanje uključivalo oralni seks. Neke od nas su ostale u drugom stanju ili zadobile seksualno prenosive bolesti.

Teško je govoriti o incestu ili zlostavljanju dece. Neke od nas nisu nikada rekle nikome, mada se zlostavljanje moglo nastavljati godinama. Mi nikada nismo pomenule kako se plaćimo porodičnih okupljanja, gde je izvesni ujak ili porodični prijatelj poći za nama. Za neke od nas, istraživanje naših tela sa starijim bratom se preobrati u seksualni susret što je imalo za posledicu da se osejamo udno zlostavljanim. Ponekad je otac, ujak ili nastavnik zlostavljao našu sestru i mi to nismo saznali godinama, zato što se naša sestra tako je plaćila da kaže. Svaka prećivela ima svoju sopstvenu priču. Mnoge od nas su skrivale svoje priče godinama.

FEMINISTI^KA PERSPEKTIVA

Tokom niza godina "eksperti" su napisali ogromne količine nefeminističkog materijala o incestu i zlostavljanju dece. Oni su okrivljavali majke što su prepustile svoju decu mućevima koje nisu seksualno zadovoljile i optućivale devojice da su bile zavodljive ili da fantaziraju o seksualnim odnosima sa mućkim roćacima. Feministkinje su se suprotstavile okrivljavanju žrtvi: Incest i zlostavljanje dece dečavaju se primarno zato što mućkarci imaju moć, a žene i deca ne. To su sredstva, kojima oćevi, ujaci i znaćjne osobe sa kojima porodica kontaktira, iskorićavaju bespomoćnu decu. Mućkarci mogu aktivirati ove incestuoćne motive zato što im porodićna struktura dozvoljava da zloupotrebe svoju moć.

ONE KOJE SU PRE@IVELE INCEST

One od nas koje su pre`ivele incest znaju da su efekti ovog zlostavljanja do`ivotni. Mi -esto okrivljujemo sebe dugo vremena po{to se zlostavljanje okon-alo - zato {to nismo rek-le ne, zato {to nismo uzvratile na nasilje, zato {to smo ne{to rek-le ili nismo rek-le, zato {to smo bile "zavodljive", zato {to smo verovala nasilniku. ^esto nije bilo nikoga da potvrdi da se neko prema nama pona{ao okrutno i da je to zlostavljanje zaista bilo stra{no.

Narednih dvadeset godina ja }u verovatno nastaviti da idem okolo i pitam druge `ene: "Kakvo je bilo va{e detinjstvo?" Odgovori `ena da ih niko nije seksualno dodirivao dok su bile devoj-ice poma`u mi da shvatim da je ne{to u mom detinjstvu bilo zaista pogre{no.

Mnoge od nas imaju te{ko}e u seksualnim odnosima zbog se}anja koja o`ivljavaju. Mnoge od nas pri`eljkuju seksualnu prisnost, pa ipak imaju te{ko}a da veruju nekom. Neke `ene koje su pre`ivele incest se ose}aju prijatno u seksu, ali ipak znaju da ne{to nejasno nije u redu.

Bilo je zaista te{ko shvatiti kako je to uticalo na moje odnose sa mu{karcima. Pro{la sam kroz te`ak period poku{avaju}i da razlu-im ko je siguran, a ko nije. Sada jedini na-in na koji mogu da spavam sa nekim je ako imam pot-punu kontrolu.

Ponekad okrivljavanje nas samih poprima druga-ije forme. Mnogi tinejd`eri sa istorijom incesta "spavaju okolo" da bi se ose}ali prihva}enim, ili be`e od ku}e. Mnoge `rtve incesta me|u tinejd`erima i odraslima se ose}aju depresivno, a da ne znaju za{to pa se okre}u drogama i alkoholu u nadi da }e zamaskirati bol. Neki od nas se ose}aju bezvredno.

^esto sam se ose}ala beznade`no i samoubila-ki. Moj otac se prema meni pona{ao toliko nasilno da je to jedini na-in na koji ja umem da se pona{am prema samoj sebi. Sada poku{avam da nau-im neke bolje na-ine, ali ide te{ko.

Bila sam zavisnica od droge. Bila sam anoreksi-na. Imala sam problem kompulsivnog jedenja. Hrana je bila jedina stvar koju sam mogla da kontroli{em i kojoj sam mogla da verujem kada su me ljudi u mom `ivotu iznever-ili.

DOBIJANJE PODR[KE

Da bi izle-ili emocionalne o`iljke proistekle iz incesta ili ranog seksualnog zlostavljanja, potrebno je da ka`emo na`e pri-e ljudima koji duboko razumeju ono {to smo iskusili. Razgovaraju}i sa drugima u savetovali{tima ili grupama podr{ke za `ene sa istorijom incesta ti{ina se prekida. To nam poma`e da dobijemo perspektivu i saznamo da nismo same, i da smanjimo bol. @ene koje su isprobale prednosti ovih metoda (misli se na grupe podr{ke i savetovali{ta) ose}aju se zdravije i ja-e.

Sada, ja imam mnogo samilosti za samu sebe, zato {to znam implikacije zlostavljanja koje se desilo u mom `ivotu. Dugujem sebi svo razumevanje, strpljenje i prihvatanje koje mogu na}i - tonu svega toga.

Neke `ene su shvatile da se moraju suprotstaviti -lanovima porodice koji su ih zlostavljali. Ovo je zastra{uju}i zadatak ali u isto vreme mo`e biti i nagra|uju}i.

Ose}ala sam se osna`enom stavljaju}i mu na znanje da sam svesna da se incest desio. Ose}ala sam se osna`enom zbog -injenice da ga nisam pitala da li se se}a, samo sam mu rekla. Znam da }e to pore}i. Samo sam `elela da ka`em: "To se dogodilo." Nisam o-ekivala rezultate. Ono {to je do sada bilo nevidljivo, postalo je javno i dostupno svima.

One me|u nama sa istorijom incesta treba da znaju da {ta god mi radile ili ne radile, mi smo uradile dobro zato {to smo pre`ivele detinjstvo koje uop{te nije li-ilo na detinjstvo.

samopovre|ivanje

Samopovre|ivanje je mnogo -e{e me|u `enama nego me|u mu{karcima, de{ava se kad svesno povredimo same sebe time {to se pose-emo, udarimo, ope-emo itd. Zbog srama koji okru`uje samopovre|ivanje, `ene -esto dr`e taj problem u tajnosti i ne tra`e podr{ku drugih. Samopovre|ivanje obi-no nije po-injeno sa suicidalnim namerama.

Za{to se `ene samopovre|uju? Prema jednoj grupi `ena koje su iskusile samopovre|ivanje:

Postoje mnogi razlozi za{to se samopovre|ujemo. Ni jedan razlog -ini se ne mo`e objasniti za{to. Neki akti samopovre|ivanja su na-in da blokiramo emocionalni bol

prouzrokovan zlostavljanjem u detinjstvu ili nekom drugom traumom. Mnoge od nas ka`u da fizi-ki bol prouzrokovana samopovre|ivanjem nekako umanjuje intenzitet emocionalnog bola. Neke medicinske studije ka`u da samopovre|ivanja osloba|aju endorfine u mozgu koji funkcioni{u kao droga za umanjenje bola. Ovi endorfini mogu redukovati nivo anksioznosti i obezbediti olak{anje od emocionalnog bola.

Samopovre|ivanje tako|e mo`e biti na-in izra`avanja besa i drugih ose}anja koja su zabranjena da se izra`avaju na bilo koji drugi na-in. Samopovre|ivanje mo`e ponoviti iskustvo zlostavljanja kako bismo ponovo stekle kontrolu nad onim {to nam se doga|a.

Mnoge od nas koje imaju iskustvo samopovre|ivanja su `rtve ritualnog ili kultnog zlostavljanja. One od nas koje su zlostavljane na ovaj na-in su obi-no programirane od strane onih koji su nas zlostavljali da povredimo same sebe ako obelodanimo bilo koju informaciju o zlostavljanju. Kultovi tako|e programiraju svoje `rtve da ozna-avaju svoja tela na odre|en na-in tako da bi mogli biti identifikovani ukoliko osoba napusti kult.

Neke od nas koriste samopovre|ivanje kao na-in da skrenemo pa`nju na bol koji ose}amo zbog zlostavljanja. Ponekad mi vidimo na{e fizi-ke o`iljke kao simbole skrivenog emocionalnog bola.

Mnogi stru-njaci koji se bave mentalnim zdravljem nisu informisani o ovom problemu, tako da `ena koja se samopovredila mo`e pomisliti da je uzaludno kontaktirati grupe podr{ke da bi se upoznala sa pristupima koje su druge `ene oprobale da bi zaustavile ovaj oblik pona{anja kod sebe. Grupe podr{ke koje se bave samo problemom samopovre|ivanja su retke, ali grupe za `ene koje su bile zlostavljane od strane drugih su -e{e i mogu obezbediti korisne sugestije.

samoodbrana

Ni{ta tako dobro kao samoodbrana ne mo`e pomo}i u odre|enim situacijama. Najva`niji korak u zaustavljanju mu{kog nasilja nad `enama je zaustavljanje mu{karaca u tome da -ine nasilje i da im se dozvoljava da ono bude po-ijeno.

Poslednjih godina iskustva žena koje praktikuju samoodbranu su izmenila našu ideju o tome šta je samoodbrana i kako možemo koristiti tu tehniku. Otkrile smo da izuavanje samoodbrane u stvari uključuje svaku aktivnost - uvećavanje odbrane, vežbe, sport - što doprinosi samopouzdanju i samosvesti. Tako je smo otkrile da sposobnosti koje smo nekada povezivale gotovo isključivo sa samoodbranom mogu poboljšati druga područja naših života. Časovi samoodbrane uvećavaju nas da podignemo našu samosvest kako bismo se setile da smo mi izvor svoje sopstvene energije i inicijatorke svojih sopstvenih akcija. Umesto da se uklopi u situaciji u kojoj smo uključene, mi učimo da mobilizujemo svoje misli, procenjujemo situaciju, donosimo sudove o nivou opasnosti, odabiremo način na koji želimo da odgovorimo i onda to učinimo. Mi možemo koristiti ovu samosvesnost u drugim situacijama u običnom životu kada se možemo uključiti da neko drugi ima kontrolu: medicinski pregledi, intervjui za posao, suprotstavljanja autoritetima, komuniciranja sa teškim osobama. Jedna žena izjavljuje:

Iskusila sam tako duboke promene u svom ličnom imidžu i načinu na koji vidim svet i odnosim se prema ljudima, da zaista nisam mogla da razdvojim učenje samoodbrane od ostatka mog života.

UNUTRAŠNJE I SPOLJAŠNJE PREPREKE

Nekoliko mitova nas može sprečiti da se efikasno odbranimo od fizičkih napada. Evo nekoliko takvih: napadač je neranjiv, velika fizička snaga koju napadač ima odlučuje ko će pobediti u situaciji napada. Ipak, žene su se odbranile od napada u mnogim slučajevima. Jedna žena je prestražila tri muška adolescenta koji su je pratili gradskim ulicama. Ona se brzo okrenula, vrisnula i prestražila ih. Druga je zaustavila moguću napad udarcem u preponu. Mladoj devojci u vozu, muškarac koji je sedeo do nje samovoljno je spustio ruku na koleno. Zgrabila je muškarčev lanak na ruci, podigla njegovu ruku u vis i rekla dovoljno glasno da čuo vagon uje, "Ko zna kome ovo pripada?". Sišao je na sledećoj stanici. Postoje stotine ovakvih priča. Mi ih ne vidimo na televiziji, ne čitamo ih u novinama, ali na svakom slučaju samoodbrane koji vodi žena i koji je za žene učine ih. Mi često dovodimo u vezu takve

izlaze iz nasilne situacije sa srećom ili dobrom sudbinom, umesto da priznamo svoju vlastitu hrabrost i snalživost. Važno je za nas samopoverenje da vrednujemo te uspehe.

Postoje ljudi oko nas, posebno muškarci u našim životima koji mogu svesno ili nesvesno da nas obeshrabruju da u-imo samoodbranu. Pošto smo po-ele da u-imo fizi-ke tehnike, osećamo se uzbuđeno kao da smo dobile krila samopoverenja. Mi znamo kako da prekinemo zagrljaj, da izbegnemo da nas šepa, da ostanemo na svojim nogama i zadržimo emocionalnu i fizičku ravnotežu. Ipak kada praktikujemo te tehnike na muškarcima znamo da -esto omanimo, zbog toga što smo eliminisale element iznenađenja i zato što nas njihov otpor našim novim veštinama onemogućava. Važno je veštiti sa ljudima koji podržavaju naše napore da budete snažniji.

Moramo biti na oprezu s idejom da je "malo znanja opasna stvar" i da odgovaranje na napad samo pogoršava situaciju. Mada je popuštanje ponekad promišljen odgovor na napad, ono nije garancija da situacija neće krenuti na gore. U stvari, studije pokazuju da žene koje koriste aktivan otpor i koje deluju brzo imaju veće šanse da izbegnu silovanje nego one koje koriste pasivan otpor ili ga uopšte ne pružaju.

Donedavno smo imali malo iskustava u korišćenju samoodbrane od strane pretučenih žena. Uli-ne tehnike koje zavise od iznenađenja i prouzrokuju četvrtu funkciju tako dobro u slučajevima ponovljenog nasilja od strane muškarca sa kojim živimo. Ipak, druge veštine razvijene praktikovanjem samoodbrane mogu biti korisne, kao što je učenje o prevazilaženju unutrašnjih teškoća koje su iskrsele kada smo se suo-ile sa situacijom nasilja. Ako osećamo veće samopoverenje, možemo po-eti da mislimo o pružanju otpora situaciji u kojoj bivamo pretu-ene, na neki način uzvraćajući nasilniku ili napuštajući ga.

Moramo razviti ideju o prilagođavanju upotrebe fizičkih tehnika ženama sa različitim fizičkim mogućnostima: starijim ženama, povređenim ženama, trudnim ženama i drugim. Dalje, moramo podržati rad mreže sigurnih kuća, privremenih skloništa, SOS telefona za žrtve seksualnog nasilja i druge organizacije koje se bave problemom naše sigurnosti, zato što je bez njih samoodbrana samo jedan mali deo preduslova ženske sigurnosti.

vodi~ za uve` bavanje samoodbrane

Prona | ite grupu koja uve` bava samoodbranu

Proverite lokalne škole, obrazovne programe za odrasle, ženske publikacije, ženske centre.

Odaberite grupu

1. Posmatrajte žene
2. Posle žene upitajte instruktora o hipotetičkoj situaciji u kojoj bi morale da se branite, posebno o onoj koja vas najviše plaši.
3. Razgovarajte sa ženama polaznicama grupe za samoodbranu, izložite istu hipotetičku situaciju njima. Drugi i treći korak je pokazati da li ili ne instruktor podučava tehnikama koje se mogu primeniti u situacijama sa kojima se žene suočavaju.
4. Kada budete razgovarali sa instruktorom i studentima, pokušajte da odredite koliko svesti o problemu nasilja protiv žena tamo postoji. Pokušajte da nađete zaista potpun pristup ženskoj sigurnosti.

Trening bez profesora

1. Pročitajte knjige na tu temu; mnoge od njih, koje su napisale žene, obezbeđuju dobru osnovu za izgradnju samopouzdanja.
  - Ojačajte svoje telo dobrom ishranom i redovnim vežbanjem, posebno je sa nekom kombinacijom aerobika i vežbi za skidanje težine.
  - Vežbajte sa prijateljima kako biste simulirali stvarne uslove napada ili vežbajte pred ogledalom
  - Uvežbajte hodanje jakim, čak krupnim koracima, trudite se da izgledate kao da znate kuda idete.
  - Uvežbajte glasno vikanje, udruženom sa surovim izrazima lica.
  - Recite nekome da skloni svoju ruku sa vas, odačiji koherentnu poruku kroz kombinaciju reči, tona glasa i izraza lica.
  - Simulirajte moguće situacije, diskutujte o različitim načinima reagovanja i vežbajte one najbolje.

danas i sutra

NIJEDNA ŽENA NIJE SIGURNA DOK SVE MI NISMO SIGURNE

Tokom protekle 23 godine, mi smo usmerile na kolektivni beska različitim vrstama akcija usmerenim protiv nasilja nad ženama.

Organizovale smo grupe podizanja svesti i otkrile da su naša iskustva koja se tiču dominacije muškaraca uobičajena i da ih sve delimo.

Zahtevale smo da nas javnost bolje demonstriraju u velikim grupama, daju javne govore, stvaraju filmove, radio i TV emisije, ulični teatar, dramske produkcije, knjige, pamflete, novine i letke.

Priredile smo obrazovne programe za hiljade stručnjaka u oblasti pravosuđa i zdravstva

Proleća 1989. Wisconsin Student Association, ženskih grupa sa Univerziteta Wisconsin, uspešno je izvršila pritisak na kompaniju Miller da ukloni svoje 16 strana duge reklame koje su se pojavile u lokalnim novinama The Daily Cardinal. Reklama je ohrabivala studente muškarce da varaju devojke i piju Millerovo pivo tokom prolećnog raspusta. The Wisconsin Student Association glasala je da se ohrabri bojkot Millera dok reklama ne bude povučena; postigle su ogroman uspeh protiv reklamiranja Millerovog piva sa seksualnom konotacijom, tako da je Miller povukao reklamu i poslao preko stotinu pisama izvinjenja svim kolegicama koji su primili reklamu.

Žene su otkrivale reklamne table za ovladavanje kožom pod imenom "Samoodbrana", a koji su ismevali rad protiv nasilja kroz slogan: "Ljupko lice nije sigurno u gradu." Reklama je brzo povučena sa tržišta.

Žene su podržavale jedna drugu u procesima izvođenja nasilnika pred sud.

Žene su se organizovale u podršku ženama iz manjinskih grupa koje su napali muškarci.

Obojene žene su oformile organizaciju kao što je Komitet za okončanje zloupotrebe sterilizacije i radile sa belim ženama, uspevajući da doprinesu stvaranju novih regulativa u cilju kontrole zloupotrebe sterilizacije.

Do 1979. više od 1000 organizacija je obezbedilo usluge

pomoći ženama koje su silovane (iz SAD-a. Neke od njih su bile autonomne grupe za pomoć silovanim ženama stvorene od strane žena, u kojima su radile samo žene.

1974. grupa feministkinja koja je radila na pravnoj pomoći otvorila je u St. Paul, Minesota, žensku kuću, prvo sklonište za pretužene žene i njihovu decu. Aktuelne procene sugerišu da u SAD-u ima preko 1000 SOS telefona za žene i decu žrtve nasilja, skloništa i programa za pretužene žene.

Susedske grupe su oformile mrežu skloništa, nazvane sigurne kuće ili programi zelenog svetla gde žene koje su seksualno uznemiravane i ucenjivane ili napadnute na ulici mogu naći sigurnost.

Radile smo na pravnim reformama na mnogim frontovima. Od 1974., 49 američkih država je revidiralo svoje zakone o silovanju u želji da olakčaju ženama da prijave zločin i izdejtstvuju presude. Do 1982., 11 država je tretiralo silovanje od strane muža ili muškarca sa kojim žena živi (bratno silovanje) na isti način kao i silovanje koje je počinio stranac. Većina država revidira svoje statute da bi obuhvatile i prebijanje žena; veliki broj posebno uključuje protektivne mere za žrtve. Zakon je korišten kreativno; 14 država propisuje takse (obratno za bratne dozvole ili razvode) koje ulaze u državni budžet za finansiranje službe za pretužene žene. Na nesreću, ovi predlozi ne moraju biti usvojeni na saveznom sudu kao konstitucionalni.

Učile smo od feministkinja iz drugih zemalja. Tribunal o zločinima protiv žena, održan 1976. u Briselu, na kome su prisustvovali žene iz celog sveta, razvio je definiciju nasilja protiv žena koja je uključivala i ubistva zbog miraza i genitalna sakaćenja. Evropske feministkinje su inspirisale i sigurne kuće i "Uzmite nazad nož" marševe, koji okupljaju na hiljade žena godišnje u gradovima (iz SAD-a u protestima protiv nasilja protiv žena.

Neki muškarci uzimaju učešća u ovom pokretu. Muškarci su formirali nekoliko grupa u kojima muškarci pomažu nasilnicima da izađu na kraj sa vlastitim nasiljem. Drugi muškarci rade na zakonima, pišu -lanke ili prave filmove. Neki muškarci su pošli da podržavaju jedni kod drugih odgovornost,

pravnu i socijalnu, za njihovo nasilje, priznaju}i da mu{karci koji nisu aktivni zapravo podr`avaju sistem nasilja. Oni razgovaraju o svojoj socijalizaciji u odnosu na `ene, o pitanju produ`enja i posledicama mu{kke dominacije, slu{aju i po{tuju `ene oko njih.

U sada{njem trenutku postoji pogre{an pristup akcijama koje poma`u i ja`aju toliko mnogo `ena. Konzervativne grupe vr{e pritisak zahtevaju}i takve mere za{tite `ena svih starijih grupa i zaustavljanje mu{kog nasilja zato {to potkopava tradicionalne porodi-ne vrednosti. Finansiranje je veoma ote`ano - posebno od kada aktuelni bud`etski prioriteti nisu socijalne slu`be. Mnoga skloni{ta, SOS telefoni za `rtve seksualnog i bilo kog nasilja i druge slu`be su prinu|ene na zatvaranje zbog nedostatka finansijskih sredstava.

Moramo nastaviti da o nasilju koje smo pre`ivele govorimo glasno i jasno, odr`avaju}i u `ivotu sve slu`be namenjene `enama i nastavljaju}i da govorimo javno. Mi }emo nastaviti da u-imo na{e k}eri da zahtevaju jednakost za sebe i druge; u-i}emo na{e sinove pitanju seksizma i nasilja, da po{tuju `ene kao jednake i bore se protiv svih vrsta dominacije. Nastavi}emo da podr`avamo jedna drugu u za{titi nas samih sa plemenito{u, snagom i ponosom. Aplaudiramo `enama koje su rekle ne mu{kom nasilju, koje su ponudile podr{kku prijateljici, koje su za{titile jedna drugu, koje su uzvratile, koje su pre`ivele.

dodatak: prostitucija

Oko 1.3 miliona `ena u SAD-u zara|uje za `ivot, isklju-ivo ili delimi-no prostitucijom. Nasuprot ru`nim stereotipima o prostitutkama kao posrnulim `enama, zavisnicama od droge ili prenosnicama bolesti, prostitutke su zaposlene `ene koje izdr`avaju decu kao samohrane majke, poku{avaju da u{tede novac da bi i{le u {kolu, ekonomski pre`ivele na tr`i{tu rada koje nedovoljno pla}a `ene na svim ekonomskim nivoima. Mnoge od njih su doma}ice ili sekretarice koje no}u rade kao prostitutke da bi sastavile kraj s krajem.

Jednom politi-ki ostavljene bez glasa i izolovane od drugih `ena, tokom proteklih 20 godina prostitutke su se organizovale u politi-ka udru`enja. Po-ele su da javno govore i

pišu o svojim životima i tako iznele mnoge oblike nasilja koje su prostitutke iskusile:

1. Siromaštvo koje prisiljava žene - posebno siromašne žene, marginalizovane žene i tinejdžerke koje su pobile - da pokušaju da rade kao prostitutke (mnoge žene nemaju pristup drugim poslovima); seksualna diskriminacija prilikom zapošljavanja znači da žene iz srednje i više klase mogu zaraditi više prostituiju se nego rade druge poslove koji su im dostupni; činjenica je da veliki broj žena incesta postaju prostitutke.

2. Maltretiranje od strane policije.

3. Zastravanje i prebijanje od strane makroa, kojima mnoge prostitutke moraju dati svoje zarade u zamenu za zaštitu. Mnoge od njih se plaše za svoje živote.

4. Nedostatak policijske zaštite na primer žene koje rade na ulici, a ne u sigurnim gostinskim sobama ili salonima za masažu - često su silovane, pretužene i ostavljene bez da im je plaćeno.

5. Hapšenje i krivično gonjenje prostitutki je uobičajeno, dok klijenti (uglavnom beli, srednjih godina, iz srednje klase i obojeni) odlaze slobodni.

6. Klasne i nacionalne predrasude dovode do hapšenja i zatvaranja znatno većeg broja siromašnih prostitutki nego onih koje su iz srednjeg i višeg sloja.

Kao bela žena, pripadnica srednje klase, medicinska sestra, mogla sam raditi posao devojke na poziv umesto da mušterije nalazim na ulici. Bila sam uhapšena, ali nikada nisam bila u zatvoru. Sistem nije ciljan da mene gurne u zatvor. Siromašne žene i izbeglice imaju teži pristup mestima kao što su ekskluzivni hoteli gde ako ste siromašni i loše odeveni i uz to još sami, automatski bivate okarakterisani kao prostitutka. Stoga su siromašne žene na ulicama i u barovima, gde su vidljivije i više izložene eksploataciji i hapšenjima - i one su te koje završe u zatvoru.

Neke feministkinje su kritikovale prostitutke zbog pojačavanja stereotipa polnih uloga pristajanjem na ulogu seksualnog objekta. Prostitutke su istakle da one nisu različite od ostalih žena u smislu prodaje vlastitih usluga muškarcima. Rečeno rečima jedna biva prostitutke:

Radila sam normalne (uobičajene) poslove gde sam se osećala više kao da se prostituišem nego u samoj prostituciji. Imala sam manje kontrole nad svojim životom, a bespomoćnost nije bila čak na prvom mestu. Ljudi me nisu videli kao da prodajem sebe, ali sa minimalcem koji je bio tako mali i efom koji je bio tako uvredljiv, osećala sam se kao da prodajem vlastitu dušu.

U svetu gde žene imaju tako malo moći, gotovo sve žene zavise na neki način od novca muškaraca, njihove zaštite i usluga. Mnoge koje nisu prostitutke, na primer, osećaju da moraju biti seksualno dostupne onda kad to njihovi muževi žele, zato što oni obezbeđuju finansijsku i emocionalnu sigurnost. Feministkinja Karen Lindsey kaže:

“Pitanje da li ili ne da prodamo sebe muškarcu je lažno: stvarno pitanje je kako da prodamo sebe na način koji je najmanje destruktivan za nas same i naše sestre. To je odluka koju ni jedna od nas ne može nainiti za onu drugu... Prostitutke ne trebaju našu ljubavnost. Ono što im je potrebno je naše savezništvo. Kao i nama njihovo.”

Prostitutke su se organizovale u SAD i Evropi (uključujući i famozni štrajk francuskih prostitutki 1975.) da zahtevaju dekriminalizaciju, aboliciju svih zakona protiv prostitucije. (Legalizovanje prostitucije nije dovoljno. U Zapadnoj Nemačkoj, gde žene rade u javnim kućama kojima upravlja vlada, one se osećaju kao da su ilegalne svodnike zamenile onim legalnim: imaju malo kontrole nad svojim radnim uslovima i još uvek im se oduzima veliki deo njihovih honorara.) Sa dekriminalizacijom prostitutke bi imale više kontrole nad svojim radom i novcem koji zarade. Najvažnije više ne bi odlazile u zatvor zbog obezbeđivanja usluga koje društvo samo po sebi zahteva i što su odabrale najbolje plaćeni posao koji im je bio dostupan. Dugoročni cilj je, izrečen rečima članice sindikata prostitutki iz države Masačusets, da “nijedna žena ne treba da bude prostitutka zato što nema alternative.” Rečima jedne britanske prostitutke: *“Kraj ženskog siromaštva je i kraj prostitucije.”*